

Till
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Synpunkter på Lidingös blåplan

Remissversion 2017-02-28

Naturskyddsföreningen i Lidingö har getts möjlighet att lämna synpunkter på remissversionen av Lidingö stads blåplan – ett dokument som är inriktat på att ge ”en överblick på Lidingös värdefulla kustvatten sjöar och vattendrag”. Våra synpunkter inleds med en allmän del följd av synpunkter som mer specifikt berör delar av planen.

Allmänna synpunkter

Blåplanen är överskådlig, trevlig att läsa och är verkligen ”ett kunskapsunderlag” både för oss, naturintresserade lidingöbor, och förhoppningsvis också för förvaltningen som vi hoppas tar till sig blåplanens innehåll och agerar därefter i kommande planarbeten. Planen pekar ut de områden som behöver stärkt skydd – skydden kunde dock vara starkare – mer om det i vårt remissvar nedan.

Naturskyddsföreningen anser också att det är mycket positivt att kommunen har gjort en ekologisk klassning enligt Ramdirektivet för vatten för Stockbysjön och Kottlasjön även om dessa är för små för att räknas som vattenförekomster. Det är också positivt att kommunen tar upp ekosystemtjänster och tänker på hur dessa kan bevaras och nyttjas.

De naturbeskrivningar som finns i bilagan till planen – Naturvärdesklassade vattenmiljöer – är av särskilt intresse för oss eftersom vi, på vår hemsida, försöker att sprida den typen av information till våra medlemmar och andra intresserade.

Naturskyddsföreningen framförde i sitt remissvar på Miljöprogrammet att vi är av ”åsikten att målen skall vara högt ställda men också tydligt kopplade till konkreta åtgärder som prioriteras och inte tvingas ge vika för andra politiska hänsynstaganden”. Detta gäller naturligtvis också blåplanen. I remissvaret på Miljöprogrammet framförde vi också att vi ställde oss frågande till att några åtgärdsområden var uppdelade på ”staden” (omfattande de anläggningar, byggnader och individer som kommunkontoret har direkt ansvar för) och ”Lidingö som geografiskt område” där också vi andra som bor och arbetar på Lidingö omfattas. Blåplanen gör inte denna åtskillnad vilket vi uppskattar.

Miljöprogrammet är ju styrande för Blåplanen och kopplingen mellan programmet och planen är väl tydliggjort. Men, Miljöprogrammet hade ett antal indikatorer för att tydliggöra och möjliggöra en uppföljning. Vi saknar

indikatorerna i Blåplanen. Det är ett mycket bra sätt att tydliggöra de mål som framförs och det skulle också möjliggöra en regelbunden uppföljning av de åtgärder som föreslås. I vårt remissvar på Miljöprogrammet framförde vi att:

Vi delar åsikten att 'mäta och visa resultat av miljöarbetet' är en nyckel till framgång. Miljöprogrammet måste kunna kommunicera utveckling och reformer på ett sätt som gör oss alla intresserade och positivt inställda. Därigenom blir programmet en angelägenhet för alla. Flertalet av indikatorerna bör redovisas löpande på kommunens websidor så att vem som helst kan göra en bedömning av miljöprogrammets genomslag och resultat och på sikt också kunna göra en bedömning av om vi som bor på Lidingö minskat vår miljöpåverkan och om vi gör kloka miljöval.

I den "Faktaruta" som beskriver de utmaningar, strategier m.m. från Översiktsplanen 2012 lyfts "Samverka med omvärlden" fram. Utmärkt – vi hoppas dock att också samverka med andra organisationer på Lidingö kommer att ha hög prioritet i det fortsatta arbetet. Vi saknar dock uppgifter om hur sådan samverkan kan föras. Ett utmärkt exempel på existerande samarbete med föreningar och kommunen är den arbetsgrupp som Lars Heins skapat där kommunen regelbundet träffar Lidingös intresseorganisationer för att diskutera konkreta frågor kring utvecklingen av Lidingös natur. Vi ser gärna att en liknande grupp skapas för Blåplanen.

Mål 1 – Lidingö har rika och långsiktigt livskraftiga vattenmiljöer

Arbetsgruppen har genomfört ett utmärkt arbete med fokus på Naturvärdesklassade vattenmiljöer och Naturskyddsföreningen delar åsikten att de högsta naturvärdena har Grååviken, Ekholmsnässljön, Kottlasjön, Stockbysjön och Västra Långängskärret. Vi håller också med om att "ur ett naturvärdesperspektiv är hela Kyrkviken känslig för störningar." I Kyrkviken (och för båttrafiken ut ur viken) menar vi att fler åtgärder borde kunna genomföras för att hindra störningarna från just båttrafiken. Blåplanen nämner "pirar och vågbrytare för att skapa lugnare områden" men leden kan göras smalare och ytterligare hastighetsbegränsas för att möjliggöra mer livskraftiga vattenmiljöer. Sådana åtgärder kan också med fördel genomföras längs Lidingös norra kust.

I slutet av avsnittet diskuteras Mølnaan samt att "Möjligheterna att ta bort vandringshindren mellan Kottlasjön och Mølnaans mynning bör utredas". Naturskyddsföreningen stödjer en sådan utredning och hoppas att denna utredning också tar upp frågan om det är nödvändigt att leda av 15 % av den naturliga tillrinningen via dagvattensystemet till Lilla Värtan. Om denna avledning upphörde så skulle kanske Mølnaan bättre fungera som den vandringsväg för djur och växter mellan Kottlasjön och Lilla Värtan som vi alla vill se.

Naturskyddsföreningen anser att Lidingö stad skall prioritera att återställa påverkade vattenmiljöer där det finns naturliga förutsättningar att öka biologisk mångfald, ge fler ekologiska funktioner samt höja värdet för rekreation och friluftsliv. Exempel på sådana områden är inre delarna av Kyrkviken och Kottlasjön, liksom kulverterade diken inom grönområden. Att återsälla vattenmiljön bör vara högst prioriterat och påbörjas snarast.

Mål 2 – Lidingö har vatten av god kvalitet

Naturskyddsföreningen uppskattar att staden lägger ett relativt stort fokus på Kottlasjön och Stockbysjön. Vi står helt bakom de restaureringsåtgärder som nu planeras och hoppas att Kottlasjön därigenom uppnår en god ekologisk status 2021 (gärna tidigare). Vi har tidigare i vårt remissvar påpekat behovet av indikatorer – vad sägs om att redovisa fosforhalten i sjövattnet regelbundet så att vi Lidingöbor kan följa åtgärdsarbetet?

En utbyggnad av Södra Huvudleden utmed Kottlasjöns södra strand skulle utgöra ett hot mot Kottlasjöns vatten och strida mot intentionerna i Blåplanen. Området anges i översiktsplanen som ett utredningsområde. Det är dags att definitivt avskryta dessa planer, som Naturskyddsföreningen många gånger har uttalat sig emot. För att ge Kottlasjön ett utökat skydd bör Långängen-Elfviks naturreservat utvidgas att innefatta våtmark och nyckelbiotop fram till Lidingöbanans spår.

Fler åtgärder som kopplas till förbättrandet av vattenkvaliteten i inre Kyrkviken bör utvecklas. Det finns endast en åtgärd som direkt kan kopplas till inre Kyrkviken och det är för lite. Dagvattnet släpps ut längst in i Kyrkviken och åtgärder för att lösa dagvattenfrågan bör prioriteras högt med tanke på att det i dagvattnet finns rester från bilar och däck, mikroplaster, m.m.

I detta avsnitt diskuteras också båtlivet. Naturskyddsföreningen anser (som också framförs i Blåplanen) att båtlivet har en negativ påverkan på vattenkvaliteten. Båtlivet bör därför begränsas i Kyrkviken – gärna så att antalet båtplatser begränsas och flyttas till mindre känsliga områden. Med dagens biltäthet på Lidingö så kan det inte vara viktigt att ha motorbåten (dock kanske inte kajaken) nära sin bostad.

Mål 3 – Lidingö erbjuder en variationsrik och attraktiv rekreation vid vatten för alla

Naturskyddsföreningen uppskattar att staden arbetar för att tillgängliggöra kommunal mark längs strandlinjen. Det är inte lätt att göra grönområden och stränder mer tillgängliga för människor och samtidigt värna om den biologiska mångfalden. Det finns en risk att denna begränsas, som vi exempelvis kan se i Kyrkviken. Vi anser att det behövs bättre och tydligare åtgärder för planering och utveckling av småbåtshamnar och uppläggningsplatser. Blåplanen tar tydligt upp problematiken med båtlivet på sidan 28, men konkreta åtgärder saknas och den åtgärd som finns kan tolkas som svag. Varför inte begränsa motordrivna båtar i Kyrkviken? Båttrafiken i inre Kyrkviken är intensiv under sommarhalvåret och det finns mycket motorbåtar som förorenar via sina avgaser. Dessutom kör de flesta alltför fort med stora vågor som slår mot land. Båttrafikens framfart bör begränsas mer än vad som är fallet nu.

Åtgärder

Vi anser att redovisningen av åtgärderna skulle kunna förstärkas och förtydligas. I många fall saknas väsentliga åtgärder. Vi anser inte att inventeringar och information i sig är konkreta åtgärder, utan snarare ett stöd till åtgärder. Åtgärderna som är kopplade till dagvatten för att uppnå Mål 2 är dock ett exempel på konkreta åtgärder.

Väsentliga åtgärder skulle kunna lyftas fram så att de tydligare framgår. Att återställa vattenmiljön bör exempelvis vara av högsta prioritet och bör påbörjas snarast. Vi föreslår att blåplanens åtgärdsdel uppdateras samt konkretiseras när alla utredningar och inventeringar är gjorda.

Vi saknar en bedömning av åtgärdernas effekt på målen och vi undrar även hur allmänhet och föreningar skall kunna följa åtgärdernas effekter. Indikatorer skulle kunna bidra till dessa.

Tidsplanen för att genomföra åtgärderna, redovisade i kolumnen ”Ungefärlig genomförandetid”, är väl ambitiösa. Väldigt många åtgärder ska göras inom 0-2 eller 0-5 år och vi undrar om det verkligen är realistiskt.

För Naturskyddsföreningen i Lidingö

Elvy Löfvenberg

Bernt Röndell

Andrew Quin